

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 - 830/19.05.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 211010 Художник**, специалност **код 2110108 Художествена тъкан** от професионално направление **код 211 Изобразителни изкуства**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	211	ИЗОБРАЗИТЕЛНИ ИЗКУСТВА
Професия	211010	ХУДОЖНИК-ИЗПЪЛНИТЕЛ
Специалност	2110108	ХУДОЖЕСТВЕНА ТЪКАН

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 830/19.05.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **211010 Художник**, специалност **2110108 Художествена тъкан**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване квалификация (Наредба № 11 от 06.12.2006 г. за придобиване на квалификация по професия **Художник**, изд. ДВ, бр. 15 от 16.02.2007 г.).

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Проектиране на декорация за дамски правоъгълен шал в техника „ръчна шампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектирания аксесоар.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи на работа и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта (с най-малко 2 цвята), в техника „ръчна шампа”.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Организационна структура на текстилно предприятие – схема.
- Лични предпазни и защитни средства при работа в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на дамски правоъгълен шал (40/140 см) – в мащаб по избор, предназначен за изпълнение в техника „ръчна шампа”, с използване на различни изобразителни техники.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, цветна хартия, пастели), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектирания аксесоар (дамски шал).	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта на декорация за дамски шал, в техника „ръчна шампа”.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Начертава схема на организационна структура на текстилно предприятие.	5
6. Описва личните предпазни и защитни средства, предназначени за работа в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Проектиране на декорация на дамски квадратен шал в техника „ръчна рисунка”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектирания аксесоар.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи на работа и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проект за декорация на дамски шал в техника „ръчна рисунка”.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Юридически форми за създаване на текстилно предприятие.
- Задължителни минимални изисквания за ЗБУТ в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на дамски правоъгълен шал (150/150см) в мащаб по избор, предназначен за изпълнение в техника „ръчна рисунка”, с използване на различни изобразителни материали.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектирания аксесоар.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и използваните средства при технологичното изпълнение на проекта на декорация за дамски шал в техника „ръчна рисунка”.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Избира юридическа форма за създаване на текстилно предприятие и се обосновава.	5
6. Изброява задължителни минимални изисквания за ЗБУТ в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Проектиране на декоративно пано за детска стая в техника „текстилна апликация”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектираното пано за детска стая.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетен при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи на работа и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта на декоративно пано за детска стая в техника „текстилна апликация”.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Избиране на местоположение за създаване на текстилна фирма. Аргументи.
- Начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Изработете идеен проект на декоративно пано за детска стая (мащаб по избор), за изпълнение в техника „текстилна апликация” с използване на изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектираното пано за детска стая.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства при технологичното изпълнение на декорацията на пано за детска стая, в техника „текстилна апликация”.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Избира местоположение на текстилна фирма. Аргументи.	5
6. Изброява начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Проектиране на пано с универсално предназначение, в „смесена техника”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектираното пано.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетен при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи на работа и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за пано с универсално предназначение в смесена техника.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделиято.
- Анализ на факторите на вътрешната среда на текстилна фирма.
- Защитни приспособления при работа с отровни бои, багрила и химикали.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за пано с универсално предназначение (в мащаб по избор), с използване на изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектираното пано с универсално предназначение.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи на работа и средствата, използвани при технологичното изпълнение на пано с универсално предназначение, в смесена техника.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделиято.	3
5. Анализира факторите на вътрешната среда на текстилна фирма.	5
6. Определя защитните приспособления за работа с отровни бои, багрила и химикали.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Проектиране на пано с универсално предназначение, в „тъкана техника”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектираното пано.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветово съчетание и текстилния материал, предпочетен при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средства при технологичното изпълнение на проект за пано с универсално предназначение в „тъкана техника”.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Анализ на факторите на външната среда на фирмата.
- Посочване на средства за сигнализиране и маркировка (знаци) за осигуряване на СБУТ.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за пано с универсално предназначение (в мащаб по избор), за изпълнение в „тъкана техника”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектираното пано с универсално предназначение.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на паното с универсално предназначение, в „тъкана техника”.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира факторите на външната среда на фирмата.	5
6. Посочва средства за сигнализиране и маркировка (знаци) за осигуряване на СБУТ.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Проектиране на килим в „тъкана техника”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на проектирания килим.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетен за изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за килим в „тъкана техника”.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделиято.
- Методи за ценообразуване. Избор на метод, подходящ за текстилна фирма.
- Изброяване на основните уреди за гасене на пожар и описание на приложението им.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект на килим (мащаб по избор), за изпълнение в „тъкана техника”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на проектирания килим.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на килима.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделиято.	3
5. Изброява методите за ценообразуване и избира подходящ за текстилна фирма.	5
6. Изброява основните уреди за гасене на пожар и приложението им.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Проектиране на детска тениска, декорирана в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на детската тениска, декорирана в техника „ръчна щампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени за изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средства при технологичното изпълнение на проекта за декориране на детска тениска в техника „ръчна щампа”.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Производствени разходи на текстилна фирма – класификация. Променливи и постоянни производствени разходи. Възможни резерви за съкращаване на разходите.
- Изисквания към сградите и помещенията за осигуряване на пожарна безопасност.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на детска тениска (мащаб по избор) за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорираната в техника „ръчна щампа” детска тениска.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и използваните средства при технологичното изпълнение на декорирането на детската тениска в техника „ръчна щампа”.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Прави анализ на производствените разходи на текстилна фирма и ги класифицира –променливи и от 2003 г. постоянни. Изброява възможни резерви за съкращаване на разходите.	5
6. Изброява изискванията към сградите и помещенията за осигуряване на пожарна безопасност.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Проектиране на декорация за младежка (унисекс) тениска в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на младежка (унисекс) тениска в техника „ръчна щампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за декорация на младежка тениска, в техника „ръчна щампа”.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Качества на предприемача.
- Възможни опасности за трудова злополука в ателие за проектиране на текстилни изделия.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за младежка (унисекс) тениска, в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на младежка тениска в техника „ръчна щампа”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на декорацията на младежка тениска в техника „ръчна щампа”.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Изброява необходимите качества за работа като предприемач.	5
6. Преценява възможните опасности за трудова злополука в ателие за проектиране на текстилни изделия.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Проектиране на декорация на рекламна тениска в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на рекламната тениска.
- Характеристика на вида композиция, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за рекламна тениска, в техника „ръчна щампа”.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Показатели за качество на текстилното изделие. Роля на фазата „проектиране” за качеството на изделието.
- Вредни производствени фактори в текстилното предприятие.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на рекламна тениска (мащаб по избор) за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на рекламната тениска, декорирана в техника „ръчна щампа”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства, използвани при технологичното изпълнение на декорацията в техника „ръчна щампа” на рекламната тениска.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира показателите за качество на текстилно изделие. Разяснява ролята на фазата „проектиране” за качеството на дадено текстилно изделие.	5
6. Обяснява вредните производствени фактори в текстилното предприятие.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Проектиране на декорация на дамска блуза или пола (по избор), в техника „ръчна рисунка”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на дамска блуза (пола), в техника „ръчна рисунка”.
- Характеристика на вида композиция, използваните декоративни мотиви, цветово съчетание и материали, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, ползвани при технологичното изпълнение на проекта за дамска блуза (пола), в техника „ръчна рисунка”.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Производителност на труда – анализ и фактори за повишаване на производителността в текстилна фирма.
- Здравен риск на работното място (ателие, предприятие).

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на дамска блуза (пола), в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна рисунка”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на дамска блуза (пола) в техника „ръчна рисунка”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства при технологичното изпълнение на декорацията на дамска блуза (пола), в техника „ръчна рисунка”.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира понятието „производителност на труда” и посочва факторите за повишаване на производителността в текстилна фирма.	5
6. Преценява здравния риск на дадено работното място (ателие, предприятие).	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Проектиране на завеса за хол, декорирана в техника „ръчна штампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на завеса за хол, декорирана в техника „ръчна штампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и текстилния материал, предпочетен при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта на декорация на завеса за хол, в техника „ръчна штампа”.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Организационна структура на текстилно предприятие.
- Условия за Здравословни и безопасни условия на труд при работа с бои, багрила и химикали.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект на декорация на завеса за хол в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна штампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на завесата за хол, декорирана в техника „ръчна штампа”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства при технологичното изпълнение на декорацията на завеса за хол, в техника „ръчна штампа”.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Начертава организационната структура на текстилно предприятие.	5
6. Изброява изискванията за Здравословни и безопасни условия на труд при работа с бои, багрила и химикали.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Проектиране на декорация на завеса за детска стая в „смесена техника”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорация на завеса за детска стая, в „смесена техника”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта на завеса за детска стая.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Избор на юридическа форма за текстилно предприятие и обосновка.
- Долекарска помощ при отравяне, фрактура, изкълчване, изгаряне, кръвоспиране.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект на завеса за детска стая в мащаб по избор, за изпълнение в „смесена техника”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.).

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на завеса за детска стая в „смесена техника”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства, използвани при технологичното изпълнение на завесата за детска стая.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Избира юридическа форма за текстилно предприятие и се обосновава.	5
6. Описва долекарската помощ при отравяне, фрактура, изкълчване, изгаряне, кръвоспиране.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Проектиране на декорация на завеса за кухня в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на завеса за кухня, в техника „ръчна щампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта на завеса за кухня.
- Апретурни и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Избиране на местоположение за текстилна фирма. Аргументи.
- Лични предпазни и защитни средства за работа в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект на завеса за кухня в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели и др.), четки, карирани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на завеса за кухня, реализирана в техника „ръчна щампа”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на завесата за кухня.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции при изработване на изделието.	3
5. Избира местоположение за текстилна фирма. Аргументи.	5
6. Описва лични предпазни и защитни средства, използвани при работа в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Проектиране на декорация на покривка за маса за студено сервиране в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на покривка за маса за студено сервиране в техника „ръчна щампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за декорация на покривка на маса за студено сервиране.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Фактори на вътрешната среда на текстилна фирма – анализ.
- Задължителни минимални изисквания за здравословни и безопасни условия на труд в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Нарисувайте идеен проект за декорация на покривка на маса за студено сервиране (40/100см.), в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни, темперни бои, пастели и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията за покривка на маса за студено сервиране.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на декорацията на покривка на маса за студено сервиране, в техника „ръчна щампа”.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира факторите на вътрешната среда на текстилна фирма.	5
6. Изброява задължителните минимални изисквания за здравословни и безопасни условия на труд в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Проектиране на декорация на покривка за маса с универсално предназначение, в техника „ръчна щампа”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на покривка за маса в техника „ръчна щампа”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделието.
- Анализ на факторите на външната среда на фирмата.
- Начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори при работа в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Изработете идеен проект на декорация на покривка за маса (с диаметър 150 см.) в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна щампа”, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на покривката, изпълнена в техника „ръчна щампа”.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за декорация на покривката за маса.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира факторите на външната среда на фирмата.	5
6. Изброява начините и средствата за защита и ограничаване на вредните фактори при работа в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Проектиране на декорация на покривка за маса, тематично свързана с определен празник (рожден ден, Нова година, Великден, Коледа и др.), в техника „ръчна щампа“

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на покривка за маса, тематично свързана с определен празник, изпълнена в техника „ръчна щампа“.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средства, използвани при технологичното изпълнение на проекта на декорация за покривка за маса за определен празник.
- Изброяване на апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделиято.
- Методи за ценообразуване и избор на подходящи такива за текстилна фирма.
- Начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори при работа в ателие за проектиране на текстил.

Примерна приложна задача/казус: Направете идеен проект на декорация на покривка за маса, свързана с определен празник (рожден ден, Нова година, Великден, Коледа и др.) с размери 100/100см. в мащаб по избор, за изпълнение в техника „ръчна щампа“, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението декорацията на покривка за маса, тематично свързана с определен празник, изпълнена в в техника „ръчна щампа“.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на декорацията на покривка за маса, свързана с определен празник, в техника „ръчна щампа“.	7
4. Посочва апретурните и довършителни операции, използвани при изработване на изделиято.	3
5. Изброява методите за ценообразуване и избира подходящ метод за използване в текстилна фирма.	5
6. Изброява на начини и средства за защита и ограничаване на вредните фактори при работа в ателие за проектиране на текстил.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Проектиране на декорация на дамски аксесоар (чанта), в техника по избор – „тъкана”, „щампирана”, „апликация” или „смесена”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на дамски аксесоар (чанта), изпълнена в техника по избор на автора – „тъкана”, „щампирана”, „апликация” или „смесена”.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средства, използвани при технологичното изпълнение на проекта за дамски аксесоар (чанта) в избраната от автора техника.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Производствени разходи на текстилна фирма. Класификация на разходите (променливи и постоянни). Възможни резерви за съкращаване на разходите.
- Защитни приспособления за работа с отровни бои, багрила и химикали.

Примерна приложна задача/казус: Изработете идеен проект на декорация за дамски аксесоар (чанта) в мащаб по избор, за изпълнение в техника по избор на автора, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.), четки, кариран лист, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на дамската чанта, в избраната техника.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средства, използвани при технологичното изпълнение на декорацията на дамския аксесоар (чанта) в избраната техника.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Анализира производствените разходи на текстилна фирма и ги класифицира (променливи и постоянни). Посочва възможни резерви за съкращаване на разходите в текстилна фирма.	5
6. Изброява защитните приспособления при работа с отровни бои, багрила и химикали.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Проектиране на декорация на младежки аксесоар (колан) в техника по избор – „тъкана”, „щампирана”, „апликация” или „смесена”

План-тезис:

- Описание на предназначението и приложението на декорацията на младежкия аксесоар(колан), изпълнена в техника по избор на автора – „тъкана”, „щампирана” или друга.
- Характеристика на вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите, предпочетени при изпълнение на проекта.
- Описание на основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на проекта за младежки аксесоар (колан), в избраната техника.
- Изброяване на апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.
- Качества на личността, необходими за работа като „предприемач”.
- Средства за сигнализиране и маркировка (знаци) за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

Примерна приложна задача/казус: Изработете идеен проект за младежки аксесоар (колан), в мащаб по избор, за изпълнение в техника по избор на автора – тъкана, щампа или друга, с изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.) – смесена техника.

Дидактически материали: Лист с формат 35/50, молив, паус, линия, триъгълник, изобразителни материали (акварелни и темперни бои, пастели, цветна хартия и др.), четки, кариани листа, химикалка.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18:	Максимален брой точки
1. Описва предназначението и приложението на декорацията на младежкия аксесоар (колан), осъществена в избраната от автора техника.	5
2. Характеризира вида на композицията, използваните декоративни мотиви, цветовото съчетание и материалите за изпълнение на проекта.	10
3. Описва основните етапи и средствата, използвани при технологичното изпълнение на аксесоара (колан) в избраната техника.	7
4. Посочва апретурните и довършителните операции, използвани при изработване на изделието.	3
5. Изброява качества на личността, необходими за работа като предприемач.	5
6. Изброява средствата за сигнализиране и маркировка (знаци) за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.	5
7. Решава приложната задача/казуса.	25
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в изработване на **мостра в дадена текстилна техника („батик”, „ръчна рисунка”, „ръчна щампа”, „апликация”, „ръчно тъкане”или „смесени текстилни техники”)**.

Например:

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в **изработване на мостра на декорация на покривка за маса, предназначена за празнично събитие (Нова година), изпълнена в текстилна техника „батик”**.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с едно повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

Пример:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Макси мален брой точки	Те жест
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства; 1.2. Правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин; 1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция; 1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната работа, включително почистване на работното място.</i>		да/не

2.	Ефективна организация на работното място.	<p>2.1. Поддържа инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологиите;</p> <p>2.2. Целесъобразно употребява материалите;</p> <p>2.3. Работи с равномерен темп за определено време.</p>	2 3 3	8
3.	Правилен подбор на материали, инструменти и машини, съобразно конкретното задание.	<p>3.1. Преценява типа, вида и подходящата стойност на използваните материали, инструменти и машини, необходими за реализацията на проекта;</p> <p>3.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали.</p>	5 5	10
4.	Спазване на необходимата технологична последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<p>4.1. Определя самостоятелно реда и последователността на действията на операциите;</p> <p>4.2. Спазва необходимата последователност на действията и операциите в процеса на работа.</p>	6 6	12
5.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<p>5.1. Всеки завършен етап съответства на изискванията;</p> <p>5.2. Дизайнерския проект отговаря на зададените параметри;</p> <p>5.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</p>	4 2 2	8
6.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на проекта.	<p>6.1. Осъществява контрол при избора на материали, машини, инструменти и при изпълнение на конкретни дейности;</p> <p>6.2. Контролира необходимите показатели;</p> <p>6.3. Оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките;</p> <p>6.4. Прави оптимален разчет на времето за проекта.</p>	3 3 3 3	12
7.	Защита на качествата на дизайнерския проект.	<p>7.1. Може да представи и обоснове приетия вариант за решение и изпълнение на практическото задание;</p> <p>7.2. Демонстрира добра техника на презентирание.</p>	5 5	10
Общ брой точки			60	

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията **Художник**.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е 60.

Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Димитрова-Попска, П. Дизайн на облекло и текстил. Техника, 1993.
2. Adobe Photoshop. Софт Прес, 1997.
3. Георгиева, Текстилно материалознание. Техника, 1986.
4. Тилева, Ц. Композиция на текстилната рисунка. Техника, 1993.
5. Бояджиев, К. Проектиране на тъканите. Техника, 986.
6. Миленкова, А. Здравословни и безопасни условия на труд. Нови знания, 2005.

VII. АВТОР

Мариана Любомирова Ненова – Професионална гимназия по текстил и моден дизайн,
гр. София

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 211010 Художник

специалността 2110108 Художествена тъкан

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: .....

.....

.....

Приложна задача:

.....

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професията 211010 Художник

специалността 2110108 Художествена тъкан

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се .....

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)